

Jina Ya Mtahiniwa		Nambari Ya Mtihani	
Jina Ya Shule		Namba Ya Shule	
Saini Ya Mtahiniwa		Tarehe	

KENYA JUNIOR SCHOOL EDUCATION ASSESSMENT

802/1 KISWAHILI LUGHA

Karatasi ya 1

MUHULA 2 2025

Muda: Saa 1 dakika 40

MAAGIZO KWA WATAHINIWA

1. Umepewa kijitabu hiki chenye maswali 50.
2. Jibu maswali yote kwenye karatasi ya majibu uliyopewa. Usijibu chochote kwenye kijitabu hiki.

JINSI YA KUTUMIA KARATASI YA MAJIBU

3. Tumia penseli ya kawaida, aina ya HB.

4. Hakikisha karatasi yako ya majibu ina:

**NAMBARI YAKO YA MTIHANI
SOMO**

JINA LAKO

JINA LA SHULE YAKO

JINA LA

5. Weka karatasi yako ya majibu safi na usikunje.

6. Kwa kila swali, 1 – 50, umepewa majibu manne, A, B, C, D. Chagua jibu sahihi.

7. Kwenye karatasi ya majibu, onyesha jibu sahihi kwa kuchora kistari katika kisanduku chenye herufi uliyochagua kuwa jibu sahihi.

Mfano: Katika kijitabu cha maswali:

25. Orodha ifuatayo ni ya majina ya vitu vinavyopatikana katika mazingira yako. Ni jibu lipi lenye vitu vinavyotajwa na nomino za ngeli ya I-ZI?

A. kucha, sahani

B. kuta, ngoma

C. nyuta, kamba

D. pamba, taa

Jibu sahihi ni 'D'.

Jibu sahihi ni 'D'. Katika karatasi ya majibu, palipo na visanduku vinavyoonyesha majibu ya swali namba 25, chora kistari ndani ya kisanduku chenye herufi D.

25. [A] [B] [C] [D]

Chora kistari chako vizuri. Kistari chako kiwe cheusi na kisijitokeze nje ya kisanduku.

Kwa kila swali, chora kistari katika kisanduku kimoja tu, kati ya visanduku vinne ulivyopewa.

Kijitabu hiki kina kurasa 7 zilizopigwa chapa. Watahiniwa ni lazima wahakikishe kwamba kurasa zote za karatasi hii zimepigwa chapa sawasawa na kuwa maswali yote yamo.

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 1 hadi la 6.

Hapo zamani za kale, katika kijiji kimoja kilichokuwa karibu na msitu mnene, waliishi ndege wa ajabu. Ndege hawa walikuwa na manyoya ya rangi zote za upinde wa mvua na sauti zao zilikuwa tamu kuliko asali. Watu wa kijiji hicho waliwapenda sana ndege hawa na waliwaamini kuwa walikuwa na baraka maalum.

Siku moja, mvua kubwa ilianza kunyesha na haikuacha kwa siku nyingi. Mto uliokuwa karibu na kijiji ulifurika na maji yakaanza kuingia kwenye nyumba za watu. Watu walikuwa na hofu kubwa na hawakujua la kufanya.

Katika hali hiyo ya kukata tamaa, ndege wale wa ajabu walikusanyika juu ya kijiji. Walianza kuimba wimbo mmoja wa ajabu ambao haukuwahi kusikika hapo awali. Sauti zao zilienea hewani na kufikia masikio ya watu wote.

Wakati ndege wanaimba, mvua ilianza kupungua polepole. Mto ulianza kurudi kwenye matandiko yake na maji yakaanza kupungua kutoka kwenye nyumba za watu. Watu walishangaa sana na walifurahi. Waliamini kuwa ni ndege wale ndio waliookoa kijiji chao.

Tangu siku hiyo, watu wa kijiji waliwapa ndege wale heshima kubwa zaidi. Waliwakaribisha kwenye makazi yao na hawakuwahi kuwadhuru. Walijua kuwa ndege wale walikuwa zawadi maalum kutoka kwa Mungu.

Na hivyo, kijiji kiliendelea kuishi kwa amani na furaha, wakikumbuka daima jinsi ndege wa ajabu walivyoleta matumaini wakati wa shida.

1. Kulingana na kifungu, ndege wa ajabu walikuwa na sifa gani?

- A. Manyoya meusi na sauti mbaya.
- B. Manyoya ya rangi zote za upinde wa mvua na sauti tamu.
- C. Manyoya ya kahawia na sauti ya kawaida.
- D. Manyoya meupe na hawakuwa na sauti.

2. Ni tatizo gani lililikumba kijiji?

- A. Ukame mrefu.
- B. Moto mkubwa msituni.
- C. Mvua kubwa na mafuriko.
- D. Ugonjwa hatari.

3. Nini kilitokea wakati ndege walianza kuimba?

- A. Mvua iliongezeka.
- B. Mto ulifurika zaidi.
- C. Mvua ilipungua polepole.
- D. Upepo mkali ulianza kuvuma.

4. Watu waliamini nini baada ya mvua kupungua?

- A. Walijiokoa wenyewe.
- B. Ni bahati tu ilikuwa imebadilika.
- C. Ndege wale ndio waliookoa kijiji chao.
- D. Mungu hakuwa na uhusiano wowote na tukio hilo.

5. Watu wa kijiji walifanyaje kwa ndege baada ya tukio hilo?

- A. Waliwafukuza.
- B. Waliwaua.
- C. Waliwapa heshima kubwa na kuwakaribisha.
- D. Waliwapuuza.

6. Kisa hiki kinatufundisha nini?

- A. Ndege hawawezi kusaidia watu.
- B. Mvua kubwa ni jambo la kawaida.
- C. Kuwa na imani na kuthamini msaada.
- D. Sauti tamu haina maana yoyote.

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 7 hadi la 12.

Kijiji cha Tumaini kilikuwa maarufu kwa ukarimu wake. Watu wote walikuwa na roho ya kusaidiana na kushirikiana. Hakukuwa na mtu aliyehisi upweke au kutelekezwa. Kila mmoja alijua kuwa anaweza kumtegemea jirani yake kwa msaada wowote.

Siku moja, msichana mgeni aliwasili kijijini. Jina lake lilikuwa Zaina. Alikuwa amepoteza njia na alikuwa amechoka sana na mwenye njaa. Alipofika kwenye nyumba ya kwanza, aliomba msaada.

Mama mwenye nyumba, Mama Furaha, alimkaribisha Zaina kwa uchangamfu. Alimpa maji ya kunywa na chakula kitamu. Zaina alishukuru sana kwa ukarimu huo.

Habari za kuwasili kwa Zaina zilienea haraka kijijini. Watu wengi walikuja kumwona na kumkaribisha. Kila mmoja alitaka kumsaidia kwa njia yake. Wengine walimletea nguo, wengine walimpa mahali pa kulala, na wengine walimsaidia kutafuta familia yake.

Zaina alishangaa sana na ukarimu wa watu wa kijiji cha Tumaini. Alikuwa hajawahi kukutana na watu wakarimu kama hao hapo awali. Alihisi amepata nyumbani.

Baada ya siku chache, familia ya Zaina ilipatikana na walikuja kumchukua. Zaina aliondoka kijijini huku machozi yakimtoka kwa furaha na huzuni. Alifurahi kukutana na familia yake lakini alihuzunika kuwaacha watu wakarimu wa kijiji cha Tumaini.

Aliahidi kuwa hatasahau ukarimu wao na angejaribu kuiga mfano wao katika maisha yake yote. Kijiji cha Tumaini kiliendelea kuwa mfano wa ukarimu na upendo kwa wageni wote waliopita.

7. Kijiji cha Tumaini kilikuwa maarufu kwa sifa gani?

- A. Uvivu na ubahili.
- B. Ukarimu na ushirikiano.
- C. Ugomvi na wivu.
- D. Hofu na uoga.

8. Nani alifika kijijini akiwa amechoka na mwenye njaa?

- A. Mama Furaha.
- B. Jirani wa kwanza.
- C. Msichana mgeni aliyeitwa Zaina.
- D. Familia ya Zaina.

9. Mama Furaha alimfanyia nini Zaina alipoomba msaada?

- A. Alimfukuza.
- B. Alimpiga.
- C. Alimkaribisha na kumpa chakula na maji.
- D. Alimp игнорировать.

10. Watu wa kijiji walifanyaje baada ya kusikia kuhusu Zaina?

- A. Walimp игнорировать.
- B. Walimcheka.
- C. Walikuja kumwona na kumsaidia.
- D. Walimzomea.

11. Zaina alihisije kuhusu watu wa kijiji cha Tumaini?

- A. Aliwaogopa.
- B. Aliwachukia.
- C. Alishangaa ukarimu wao na kuhisi amepata nyumbani.
- D. Aliwapuuza.

12. Zaina aliahidi nini alipoondoka kijijini?

- A. Angesahau kila kitu kuhusu kijiji.
- B. Angerudi haraka iwezekanavyo.
- C. Hatasahau ukarimu wao na angejaribu kuiga mfano wao.
- D. Angeongea vibaya kuhusu kijiji.

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 13 hadi la 17.

Umuhimu wa elimu katika maisha ya binadamu hauwezi kupuuzwa. Elimu ni ufunguo wa mafanikio na maendeleo katika nyanja zote za maisha. Mtu aliyeelimika ana uwezo mkubwa wa kufanya maamuzi bora, kutatua matatizo, na kuchangia vyema katika jamii.

Elimu humpa mtu ujuzi na maarifa yanayomsaidia kupata kazi nzuri na kujipatia kipato. Katika dunia ya leo inayozidi kuwa na ushindani, elimu bora ni muhimu sana kwa ajili ya kupata ajira yenye malipo mazuri. Zaidi ya hayo, elimu humsaidia mtu kukuza uwezo wake wa kufikiri kwa kina na kwa ubunifu. Kupitia elimu, mtu anajifunza kuchambua taarifa, kutoa hoja zenye mantiki, na kuunda mawazo mapya. Hii ni muhimu sana katika kukabiliana na changamoto za maisha.

Elimu pia ina jukumu kubwa katika kukuza maadili mema na uraia wema. Kupitia elimu, mtu anajifunza kuhusu haki, wajibu, na umuhimu wa kuheshimiana. Hii husaidia kujenga jamii yenye amani na ushirikiano.

Serikali na jamii kwa ujumla zina wajibu wa kuhakikisha kuwa kila mtoto anapata elimu bora. Kuwekeza katika elimu ni kuwekeza katika maendeleo ya taifa. Elimu ndio msingi wa jamii yenye ustawi na maendeleo endelevu.

Kwa kumalizia, tunapaswa kutambua umuhimu wa elimu na kuhakikisha kuwa tunaitafuta kwa bidii. Elimu ni hazina isiyoisha ambayo humsaidia mtu kufikia malengo yake na kuchangia vyema katika ujenzi wa dunia bora.

13. Kifungu kinazungumzia nini hasa?

A. Umuhimu wa kazi kuliko elimu.	B. Umuhimu wa elimu katika maisha ya binadamu.
C. Changamoto za kupata elimu bora.	D. Jinsi ya kupata pesa nyingi bila elimu.

14. Elimu humsaidiaje mtu kupata kazi nzuri?

A. Kwa kumfanya awe mvivu.	B. Kwa kumfanya awe na ujuzi na maarifa yanayohitajika.
C. Kwa kumfanya awe na kiburi.	D. Kwa kumfanya awe na hasira.

15. Elimu inasaidiaje kukuza uwezo wa kufikiri?

- A. Kwa kumfanya mtu akubali kila kitu anachoambiwa.
B. Kwa kumfanya mtu asisome vitabu.
C. Kwa kumfundisha mtu kuchambua taarifa na kutoa hoja zenye mantiki.
D. Kwa kumfanya mtu awe na mawazo finyu.

16. Ni jukumu gani la elimu katika jamii?

- A. Kukuza ugomvi na chuki.
B. Kukuza maadili mema na uraia wema.
C. Kukuza ubahili na uvivu.
D. Kukuza uongo na udanganyifu.

17. Ni wajibu wa nani kuhakikisha kila mtoto anapata elimu bora?

- A. Wazazi pekee.
B. Walimu pekee.
C. Serikali na jamii kwa ujumla.
D. Watoto wenyewe.

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 18 hadi la 20.

Bwana Juma ana duka kubwa la kuuza vifaa vya shule. Wateja wake wengi ni wazazi na wanafunzi kutoka shule mbalimbali. Anauza vitabu, madaftari, kalamu, penseli, rula, na vifaa vingine vingi.

Kila mwezi, Bwana Juma huagiza bidhaa mpya kutoka kwa wasambazaji. Anahakikisha kuwa anakuwa na akiba ya kutosha ya vifaa vyote ili kukidhi mahitaji ya wateja wake.

Katika kipindi cha kuanza shule, duka lake huwa na wateja wengi sana. Wazazi huja kununua vifaa kwa ajili ya watoto wao na wanafunzi huja kujinunulia mahitaji yao. Bwana Juma na wafanyakazi wake hufanya kazi kwa bidii kuhudumia wateja wote kwa haraka na kwa ufanisi.

Bwana Juma anapenda sana kazi yake kwa sababu anajua kuwa anachangia katika elimu ya watoto.

Anafurahi kuwaona wanafunzi wakija dukani kwake wakiwa na furaha na matumaini ya kuanza muhula mpya wa masomo.

18. Bwana Juma anauza nini dukani kwake?

- A. Chakula na vinywaji.
B. Nguo na viatu.
C. Vifaa vya shule.
D. Samani za nyumbani.

19. Ni nani wateja wakuu wa duka la Bwana Juma?

- A. Wafanyabiashara wengine.
B. Watalii.
C. Wazazi na wanafunzi.
D. Madereva na kondakta.

20. Kwa nini Bwana Juma anapenda kazi yake?

- A. Kwa sababu anapata pesa nyingi.
- B. Kwa sababu anapumzika sana.
- C. Kwa sababu anachangia katika elimu ya watoto.
- D. Kwa sababu anapenda kukaa dukani peke yake.

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 21 hadi la 25.

(Mama anazungumza na mtoto wake, Amina.)

Mama: Amina, umemaliza kufanya kazi zako za nyumbani?

Amina: Bado mama. Nimefanya kusafisha chumba changu na kuosha vyombo, lakini sijafanya bado kufagia uwanja.

Mama: Ni muhimu kumaliza kazi zote ulizopewa. Ufagie uwanja sasa hivi kabla giza halijaingia.

Amina: Sawa mama. Nitaenda kufanya hivyo mara moja.

(Amina anatoka nje na kuanza kufagia uwanja. Baada ya muda mfupi, anarudi ndani.)

Amina: Mama, nimemaliza kufagia uwanja. Kuna kazi nyingine ninayopaswa kufanya?

Mama: Asante sana Amina kwa kumaliza kazi zako. Sasa unaweza kupumzika kidogo kabla ya kufanya kazi zako za shule.

Amina: Sawa mama. Nitapumzika kidogo kisha nianze kusoma.

Mama: Hiyo ni vizuri. Ni muhimu kuwa na nidhamu katika kufanya kazi na kusoma.

Amina: Nimeelewa mama. Nitajitahidi kuwa na nidhamu kila wakati.

Mama: Ninafurahi kusikia hivyo. Endelea hivyo Amina, utafanikiwa.

21. Amina alikuwa amefanya kazi gani za nyumbani tayari?

- A. Kupika chakula na kufua nguo.
- B. Kununua bidhaa dukani na kumwagilia maua.
- C. Kusafisha chumba chake na kuosha vyombo.
- D. Kufagia uwanja na kupanga vitabu.

22. Ni kazi gani Amina alikuwa bado haijafanya?

- A. Kuosha vyombo.
- B. Kusafisha chumba chake.
- C. Kufagia uwanja.
- D. Kupika chakula.

25. Mama alimshauri Amina kuhusu nini?

23. Mama alimtaka Amina afanye nini mara moja?

- A. Aende kucheza.
- B. Afanye kazi za shule.
- C. Afagie uwanja.
- D. Apumzike.

24. Baada ya kumaliza kufagia, Amina alifanya nini?

- A. Alianza kucheza na marafiki zake.
- B. Alirudi ndani na kuuliza kama kuna kazi nyingine.
- C. Alikwenda kulala.
- D. Alianza kupika chakula.

- A. Umuhimu wa kucheza sana.
- B. Umuhimu wa kuwa na nidhamu katika kazi na kusoma.
- C. Umuhimu wa kulala sana.
- D. Umuhimu wa kuepuka kufanya kazi.

Kifungu kifuatacho kina nafasi 26 hadi 35. Umpewe majibu manne hapo. Chagua jibu lifaalo zaidi kujaza nafasi.

Michezo ni muhimu sana kwa afya zetu. Inatusaidia kuwa _____26 , wenye nguvu, na kuepuka magonjwa mengi. Watoto wanapaswa kucheza michezo mbalimbali _____27 miili yao ikue vizuri.

Kucheza michezo pia kunatusaidia kujifunza mambo mengi muhimu. Tunajifunza jinsi ya kushirikiana na wenzetu, kufuata sheria, na kuheshimu maamuzi ya _____28 . Hii inatusaidia kuwa watu wazima 29 . Pia, michezo ni njia nzuri ya _____30 na kujifurahisha. Tunapocheza, tunasahau matatizo yetu na tunakuwa na furaha. Hii inatusaidia kuwa na akili _____31 .

Kuna aina nyingi za michezo tunayoweza kucheza. Kuna michezo ya nje kama vile mpira wa miguu, mpira wa kikapu, na kukimbia. Pia kuna michezo ya ndani kama vile drafti, bao, na kucheza kadi. Ni muhimu kuchagua michezo _____32 tunapenda na ambayo inatufanya _____33 vizuri.

Wazazi na walimu wana jukumu la kuwahamasisha watoto _____34 kucheza michezo. Wanapaswa kuwapa nafasi na vifaa vinavyohitajika ili waweze kushiriki katika michezo mbalimbali. Michezo ni haki ya kila mtoto na inapaswa _____35 kwa wote.

26. A. wazito	B. warefu	C. wembamba	D. wazima
27. A. ili	B. lakini	C. kwa sababu	D. ingawa
28. A. wachezaji wengine	B. mashabiki	C. waamuzi	D. wazazi
29. A. wabaya	B. wazuri	C. wavivu	D. wajinga
30. A. kusoma	B. kuimba	C. kupumzika	D. kuburudika
31. A. changamfu	B. huzuni	C. hasira	D. uchovu
32. A. ambayo	B. lakini	C. kama	D. kwa
33. A. vibaya	B. vizuri	C. polepole	D. haraka
34. A. wasicheze	B. wacheze	C. walale	D. wasisome
35. A. kupigwa marufuku	B. kucheza	C. kuuzwa	D. kuharibiwa

Kutoka swali la 36 hadi la 50 chagua jibu sahihi.

36. Neno, *enzi* katika sentensi, *Enzi hizo zilikuwa za amani*, ni nomino ya kawaida. Chagua sentensi ambayo neno lililopigiwa mstari ni nomino ya pekee.

- A. *Mto* una maji mengi.
- B. *Shule* yetu ni kubwa.
- C. *Ali* ni mwanafunzi bora.
- D. *Soko* limejaa watu.

37. Chagua sentensi ambayo kitenzi kikuu kiko katika hali ya wakati uliopita timilifu.

- A. Tunakula matunda.
- B. Walikuwa wakiandika barua.

- C. Amemaliza kazi yake.
- D. Tutasafiri kesho.

38. Ni sentensi gani inayoonyesha matumizi sahihi ya viambishi vya ngeli ya YA-I kwa nomino *mama*?

- A. Huyu mama ni wazuri.
- B. Yule mama ni mzuri.
- C. Hao mama ni mzuri.
- D. Hili mama ni wazuri.

39. Chagua kielezi cha namna kutoka katika sentensi ifuatayo: *Aliimba kwa furaha*.

- A. Aliimba
- B. kwa
- C. furaha
- D. .

40. Ni methali gani inamaanisha kuwa usimdharau mtu kwa sababu ya hali yake ya sasa?

- A. Damu ni nzito kuliko maji.
- B. Haba na haba hujaza kibaba.
- C. Usione vyaelea vimeundwa.
- D. Akili ni mali.

41. Ukanusho wa sentensi, *Amekuja*, ni upi?

- A. Hajaja.
- B. Hakuja.
- C. Hatakuja.
- D. Hangekuja.

42. Chagua sentensi ambayo imetumia vizuri kiunganishi *lakini*.

- A. Atakula wali na nyama.
- B. Alikuwa mgonjwa lakini alihudhuria shuleni.
- C. Wanafunzi walisoma kwa bidii au wangefeli.
- D. Ingawa alichelewa, alipata nafasi.

43. Badilisha sentensi ifuatayo iwe katika hali ya udogo: *Mlima mrefu unaonekana*.

- A. Milima mirefu inaonekana.
- B. Kimlima kirefu kinaonekana.
- C. Mlima mfupi unaonekana.
- D. Vimlima vifupi vinaonekana.

44. Chagua sentensi ambayo ina kivumishi cha sifa.

50. Umemshauri rafiki yako mara nyingi lakini haambiliki. Ni methali gani inafaa kumwambia?

- A. Akili ni nywele, kila mtu ana zake.
- C. Haba na haba hujaza kibaba.

- A. Wanafunzi wengi wamefaulu.
- B. Kitabu kizuri kinasomwa.
- C. Gari lake ni jipya.
- D. Nimeona ndege watatu.

45. Ni sentensi gani iliyoakifishwa ipasavyo kuonyesha mshangao?

- A. Wee! Umefanya nini? B. Wee, umefanya nini.
- C. Wee? Umefanya nini! D. Wee. Umefanya nini?

46. Sentensi, *Baba alimjengea mama nyumba*, ina maana gani nyingine?

- A. Baba na mama walijenga nyumba pamoja.
- B. Mama alijenga nyumba kwa ajili ya baba.
- C. Baba alijenga nyumba kwa manufaa ya mama.
- D. Mama alimjengea baba nyumba.

47. Chagua sentensi ambayo imetumia tamathali ya usemi ya tashbihi.

- A. Juma ni simba jukwaani.
- B. Bahati ilikuwa imemwangukia kama mlima.
- C. Alikimbia mbio kama upepo.
- D. Maneno yake yalikuwa sumu.

48. Ni maana gani ya neno *laini*?

- A. Si ngumu.
- B. Si kubwa.
- C. Si ndogo.
- D. Si fupi.

49. Ni sentensi ipi iliyo katika hali ya masharti?

- A. Tunaimba kwa pamoja.
- B. Ukienda sokoni, utaninunulia matunda?
- C. Walikula wali jana.
- D. Tutasafiri kesho.

- B. Asiyesikia la mkuu huvunjika guu.
- D. Kikulacho ki nguoni mwako.

HUU NDIO UKURASA WA MWISHO ULIOPIGWA CHAPA.